

**KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS**

Lietuvos Respublikos savivaldybių administracijoms

2022-05-

Nr.

Lietuvos savivaldybių asociacijai

Kopija

Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai

Lietuvos muziejų asociacijai

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos
tyrimo centrui

Kultūros paveldo departamento
prie Kultūros ministerijos
teritoriniams skyriams

**DĖL ANTROJO PASAULINIO KARO SOVIETŲ SAJUNGOS KARIŲ PALAIDOJIMO
VIETŲ**

Informuojame, kad Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – Departamentas) nuo š. m. balandžio mėn. pradžios yra gavęs prašymus patikslinti apskaitos duomenis, netaikyti apsaugos, perkelti palaikus ir (ar) suteikti metodinę pagalbą/informaciją dėl 69-ųjų Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų, esančių 28-iose savivaldybėse.

Departamentas, įvertinęs dažniausiai pasikartojančius klausimus ir prašymus, bei atsižvelgdamas į Lietuvos Respublikos kultūros ministerijoje 2022-05-24 vykusio pasitarimo, kuriame dalyvavo Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Departamento, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos muziejų asociacijos, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro atstovai, sprendimus, teikia informaciją.

Dėl Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktų vertinimo Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybose. Didžiąjai daliai Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų yra nustatytas vietinis reikšmingumo lygmuo. Todėl tais atvejais, kuomet yra sudarytos savivaldybių nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – Savivaldybių Vertinimo tarybos), vadovaujantis Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų pavyzdinių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. ĮV-149 „Dėl Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų pavyzdinių nuostatų patvirtinimo“ (nauja redakcija Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2019 m. rugsėjo 25 d. įsakymu Nr. ĮV-607), 5.1, 5.3–5.5 ir 7.1 papunkčiais, dėl vietinio reikšmingumo lygmens kultūros paveldo objektų apskaitos duomenų tikslinimo (vertinujų savybių, teritorijų, apsaugos zonų), apsaugos nereikalingumo sprendžia Savivaldybių Vertinimo tarybos. Kitais atvejais (nesant sudarytų Savivaldybių Vertinimo tarybų) sprendimus priima Departamento sudarytos nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos (toliau – Departamento Vertinimo tarybos).

Dėl savivaldybių veiksmų patikslinus Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų apskaitos duomenis. Savivaldybių ar Departamento Vertinimo taryboms patikslinus apskaitos duomenis pagal Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2005 m. balandžio 15 d. įsakymu Nr. ĮV-150 „Dėl Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo ir atrankos kriterijų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 10 punkto nuostatų reikalavimus ir vertingosiomis savybėmis nenustačius mažosios kraštovaizdžio architektūros statinių ir vaizduojamojo meno formų elementų, paveldosaugos reikalavimai jiems nebetaikomi. Šiais atvejais sprendimus dėl mažosios kraštovaizdžio architektūros statinių ir vaizduojamojo meno formų elementų, nenustatytų vertingosiomis savybėmis, savivaldybės gali priimti vadovaudamasis Lietuvos Respublikos savivaldos įstatymu, Užsienio valstybėms reikšmingo nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikoje, tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. gegužės 2 d. įsakymu Nr. ĮV-354 (Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2018 m. birželio 27 d. įsakymo Nr. ĮV-525 redakcija) „Dėl Užsienio valstybėms reikšmingo nekilnojamojo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikoje, tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

Taip pat siūlome atkreipti dėmesį į tai, kad:

1) tais atvejais, jei Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietos yra įtrauktos į savivaldybės teritorijoje esančių kapinių sąrašus, šiems palaidojimo vietoms taikomi reikalavimai, nustatyti Kapinių tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. lapkričio 19 d. nutarimu Nr. 1207 „Dėl Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų patvirtinimo“;

2) tais atvejais, jei Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų teritorijose esantys paminklai yra registruoti Nekilnojamojo turto registre kaip nekilnojamieji daiktai, jiems taikomi reikalavimai, nustatyti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme.

Dėl individualių apsaugos reglamentų. Departamentas atkreipia dėmesį, kad nemažai daliai Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų yra parengti ir savivaldybių administracijos direktorių įsakymais patvirtinti individualūs apsaugos reglamentai, kuriuose paveldosaugos reikalavimai nustatyti ir mažosios kraštovaizdžio architektūros statiniams bei vaizduojamojo meno formų elementams. Atsižvelgiant į tai, kad po Savivaldybių ar Departamento Vertinimo tarybų sprendimų ir nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktų, atitinkančių Aprašo nuostatų reikalavimus, įregistravimo Kultūros vertybių registre, tiek bendrieji duomenys, tiek paveldosaugos reikalavimai nebeatitinka kultūros paveldo objektų apskaitos duomenų, savivaldybių administracijos, vadovaujantis Kultūros paveldo objektų individualių apsaugos reglamentų rengimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2014 m. gruodžio 18 d. įsakymu Nr. ĮV-974 „Dėl Kultūros paveldo objektų individualių apsaugos reglamentų rengimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 33–37 punktų nuostatomis, turi spręsti dėl tokių individualių apsaugos reglamentų pripažinimo netekusiais galios ir naujų individualių apsaugos reglamentų rengimo.

Dėl užrašų. Departamentas taip pat atkreipia dėmesį, kad tiek Kultūros vertybių registre įregistruotose, tiek Kultūros vertybių registre neregistruotose objektuose – kapinėse, kapuose ir palaidojimo vietose – esami paminklai, memorialinės lentos, antkapiai, kiti kapaviečių objektai naujais duomenimis (skaičiais, datomis, asmenų pavardėmis ir vardais) papildomi, šie duomenys tikslinami arba pašalinami, objektai ženklinami informacinėmis lentelėmis Taisyklėse nustatyta tvarka, t. y. užrašų papildymą, šalinimą paminkluose, memorialinėse lentose, antkapiuose, kitose kapaviečių objektuose ar tekstus informacinėse lentelėse suderinus ir gavus Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimų centro išvadą.

Dėl paminklų demontavimo ir perdavimo. Savivaldybių administracijų kartu su savivaldybių muziejais pirmiausia prašoma įvertinti galimybės demontuotus paminklus perduoti saugoti ir (ar) eksponuoti savivaldybių muziejuose ar tam skirtose erdvėse. Neturint tokių galimybių, demontuotus paminklus prašoma perduoti Sovietinių skulptūrų muziejui „Grūto parkas“. Dėl detalesnės informacijos ir perdavimo/priėmimo procedūrų prašome susisiekti tel. nr. 8 686 55222, 8 682 42320 arba el. p. grutoparkas13@gmail.com, info@grutoparkas.lt.

Dėl apsaugos Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietoms netaikymo ir palaikų perkėlimo. Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų vertingosios savybės yra palaikai. Apsaugos netaikymas minėtiems kultūros paveldo objektui būtų

galimas Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo, Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo, Nekilnojamosios kultūros vertybės – įvykio, laidojimo ir mitologinės vietos tipinio apsaugos reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 152 „Dėl nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipinių apsaugos reglamentų patvirtinimo“, Taisyklių, Paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“, patvirtinto Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2011 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. ĮV-538 (2022 m. sausio 18 d. įsakymo Nr. ĮV-46 redakcija) „Dėl Paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“ patvirtinimo“, nustatyta tvarka ekshumavus palaikus ir perlaidojus juos iš palaidojimo vietų (laikinių) į veikiančias ar riboto naudojimo kapines.

Primename, kad Lietuvos Respublikos žmonių palaikų laidojimo įstatymo 25 straipsnio 7 dalimi, rezistentų ir kitų asmenų, nužudytų okupacinių režimų metu, palaikai perkeliama Vyriausybės nustatyta tvarka, suderinus su Vyriausybės įgaliotomis institucijomis. Rezistentų ir kitų asmenų, nužudytų okupacinių režimų metu, palaikų perkėlimo, laidojimo vietų įamžinimo arba pažymėjimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. liepos 20 d. nutarimu Nr. 761 „Dėl Rezistentų ir kitų asmenų, nužudytų okupacinių režimų metu, palaikų perkėlimo, laidojimo vietų įamžinimo arba pažymėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ numato, kad savivaldybių vykdomosios institucijos, prireikus perkelti palaikus, įamžinti arba pažymėti laidojimo vietą, turi sudaryti laikinąsias Palaikų perkėlimo, laidojimo vietos įamžinimo arba pažymėjimo komisijas (toliau – Komisija), į kurių sudėtį įtraukiami savivaldybių, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro, Lietuvos laisvės kovotojų organizacijų, kitų suinteresuotų institucijų, įstaigų ir organizacijų atstovai ir, jeigu nustatyta rastų palaikų asmens tapatybė, – šio asmens giminaičiai (toliau – giminaičiai), jeigu jų yra ir žinoma jų gyvenamoji vieta. Komisijos, įvertinusios gautą informaciją, pateikia savivaldybių vykdomosioms institucijoms siūlymus dėl palaikų perkėlimo, laidojimo vietos įamžinimo arba pažymėjimo. Savivaldybių vykdomosios institucijos priima sprendimus dėl palaikų perkėlimo, laidojimo vietos įamžinimo arba pažymėjimo ir organizuoja jų vykdymą, prieš tai projektus suderinusios su suinteresuotomis institucijomis.

Kol Antrojo pasaulinio karo Sovietų Sąjungos karių palaidojimo vietų vertingosios savybės yra palaikai, panaikinti apsaugą šiems kultūros paveldo objektams nėra galimybių.

Kilus papildomiems klausimams dėl apskaitos duomenų, prašome kreiptis prašome kreiptis el. paštu augustina.kuriliene@kpd.lt arba tel. nr. (8 5) 273 11 01, kitais atvejais – į Departamento teritorinius skyrius.

Direktorius

Vidmantas Bezaras

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos 188692688, Šnipiškių g. 3, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL ANTROJO PASAULINIO KARO SOVIETŲ SAJUNGOS KARIŲ PALAIDOJIMO VIETŲ
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-05-30 Nr. (1.36 E)2-1146
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2022-05-30 Nr. 20-2899(4.45E)
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Vidmantas Bezaras, Direktorius
Sertifikatas išduotas	VIDMANTAS BEZARAS, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-30 16:11:03 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-05-30 16:11:40 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-11-05 09:11:32 – 2024-11-04 09:11:32
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos, į.k. 188692688 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 09:34:42 iki 2024-12-19 09:34:42 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Panevėžio miesto savivaldybės administracija, į.k. 288724610 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 12:37:42 iki 2024-12-19 12:37:42
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.51
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2022-05-30 16:49:48)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2022-05-30 16:49:48 Dokumentų valdymo sistema Avilys